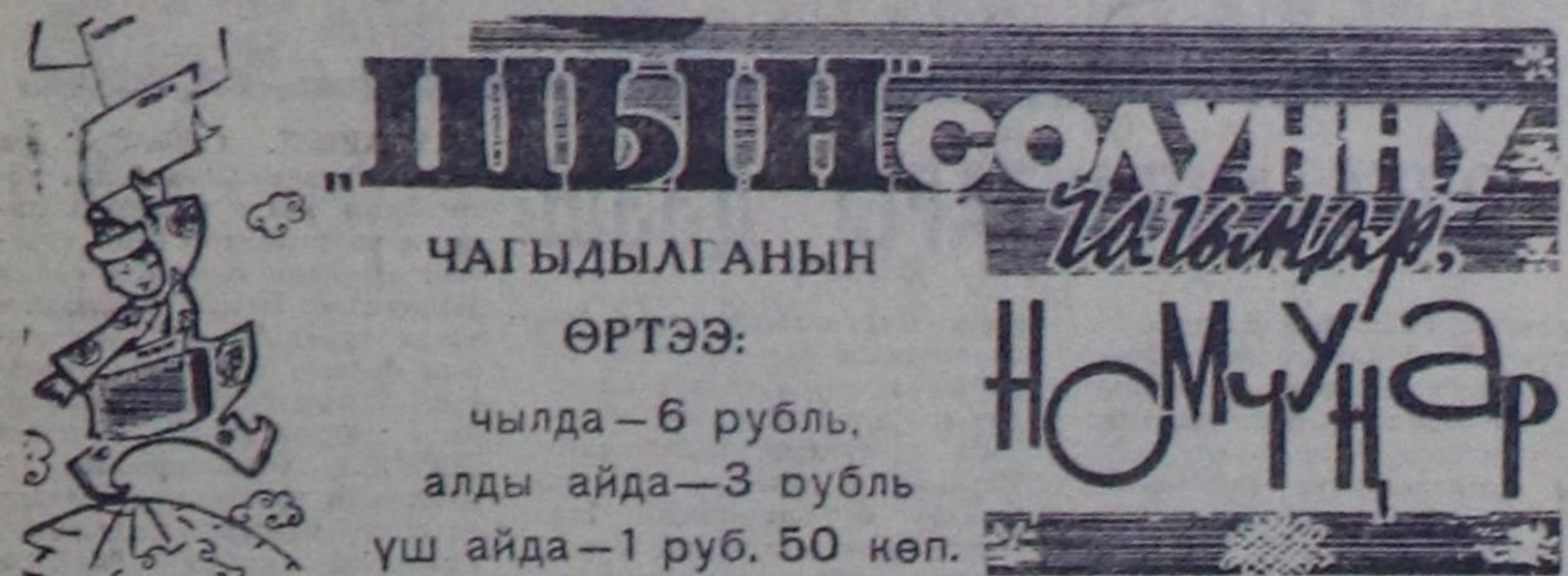

Ш ы н

БИСТИН ЧӨӨН-ХЕМЧИКТЕ

1972 чылдын солунарынын болгаш журналдарынын чагылыштын масса човнуу орутуна кабарлыгынын ду- гайында айтырыгы СЭКК Чөөв-Хемчик райкомунуң бору- зу бо чылдын августу ха- гаашаанчак, доктаады хулаң- алган. От-бузе буруун солу- нарлык, журналдык болу- ру деш танылалга ажалын кабарлыктарын, парлага чагы- ылганынын чорудалганын партияны дурдугалга алы- рын колхоз, совхозтар, бүү- руге, албан организация чер- теринде партия организациа- лыянда от доктаады дааскан.

Ону боттандырар талазы-биле партия болгаш хей-ниити организациялар чамдык ажылдарын чорутуп турар. Октябрь 15-ке чедир районда парладат чагыматтазынын бадалын ап көөрге, ниитизи-биле районда 8762 кезек солуннар болгаш журналдарын чон чагытса, Ытыгач 1000 кижиге 274 аземлэр оонажып турары ол-дур. Бистин республиканын парламентинде «Шын» 1754, «Тувинская правда» 285, «Тыванын аныяктары» 1498 аземлэр чаггыттыган.

Парлаалга чагыдылгазы Ча-
аана хоорайга организаыг
агелзэн. Чамдык будурулге,
албан черлеринин коллектив-
тери солун, журналдар чагы-
дарын барык доозун турар.
Чигээ, автотранспорт будурул-
гезинин ажил-ишчилери (пар-

алдагыны хэй-ниити тардыкчысы В. Петухов) 600 ажы, ыяш ажал-агый чери (хэй-ниити тардыкчысы О. Игумнов) 220, «Сельхозтехника» каттыжынышы (Т. Суменов) 150 ажы, Курунче «Хемчик» аяндыр-тывыш ажал-агый чери — (И. Кышымов) 180, № 1 болгаш № 2 школаларыны башкылары, өөреникчилери болгаш ажалчынылары (хэй-ниити тардыкчылары, М. Алдын-кыс, Н. Барактаев) 1200 ажы экземплярны чагылган. «Искра» колхозта (хэй-ниити тардыкчысы Т. Монгуш) 648, Ленин атыг колхозта (М. Мамааты-ов) 1017, «Октябрь 30 чы-лы» колхозта (Т. Ондар) 900 ажы, «Чыра-Бажы» совхозта 1100 ажы, «Алдан-Мадар» совхозта 600 экземпляр солунар, журналдар чагым-тыганы.

Паралла чагыдыктазын негедер талаа-биле чорутууну турар ажылы районга азда чакыс диедилер. Район 1000 кишиге оошартыр 850 эземплер чедир согуз, сеткүүдү чагыды укурау. Ындыг тубушке ол денинге амт азда 576 эземпларын чагылары негеттин турар. Чаааза хоорайнын чурттачыларынын чагытын 4131 эземплер. Ол бода 1000 кишиге оошартыр 170 ажы эземплер болуу турар. «Тыва» совхозта партия организациязы (партком секретары Б. Монгуш) паралла чагыдыктазын

ның хэрээн ала-чайгаарааш-
кынче киирген. Ооң хараазы-
биле совхозта 1000 кишиге
онааштыр үш-ле экземпляр
солун, журналдар чагыттынга-
ны тон чепес.

Теве-Хая көдөз Совет (даргаз О. Лопсан), аждыкчы комитети (даргазы В. Монгуш) орозо бурун партияга чагылагы болдулары-биле органиастыг ажайды сула чоруду турар. Ол ышкан дей чыгаргалчы чонунг Хөндөгөрг Хайыракан суураларыг Хайыракан көдөз Совет (даргазы С. Онер) партияга чагыла-газын удурутур уткан. Оол уружундан СЭКП-ин ХХХ урдузун атыг совохта 261 акземплер солдунар, журнал-дар чакыгынган. Ажыл-агий-да партком секретары өм-А. Ондар бааза-ла шимчене-тес ажайдал турар. «Сут-Хол», «Большевик», «Чыраа-Базы» советтарда партияга чагылагызнын чорудуламы оюмун теминчиг. Ажыламы партияга чагынгызы-биле шуут холбаагыг турбузе «Союзвест» агенттелинин, харылааа бедирлиния көдөз-веттерде салбыралынын ажайдакчылары чер-черде хой-нияти тардыкчылары-биле, партия болган хой-нияти органиастыглары-биле котмак харылааалыг ажайдал турарын минчиг айтыр удурут.

Б. ОНДАР,
районнуң «Союзпечать»
агенттедигинин начальниги.

Тийлэкчилер комсомол обь-
мууц Хүндүөл бийиктери
богаш өртөктүг белектери
биле шаңдатканнар.

Ай-документтың толуккан нуска-
лай Момунгу болган, айда-
«Тыянык аныктыктар» соту-
луу шаңхайла тыяккан.

Бо чылдан эгелен комсомол-
модулу тургугунен дунулу-
турасактан чадаг чарым-
марыдаадын ачык кылды
чорудары доктааг.

В. ЧАДАМБА.

ЧУРУКТАРДА: 20 км кем-
чээле тилеккан А. ШЕТАГУ
БОВ; Владимир КОВАЛЕВ;
километр кемчээле чеппи-
болган; башкы учинищенин
сургуулу Г. ТРУБНИНА;
километрге шыгуулан.

Чемпион

КЫМ болурул?

Кымыл хоорайнын чечкини
от даш демисе суббота, ес
краснее туниерийе угулчу
лаа.

Он ушкү салыда Бесе
Оржак В. Стороженину
оша кышкы-ле, чичи-ле
удул алган.

Маргалааның кал шик
кечкин Н. Шинигин таблиц
көзөктөрүн болурун, та
декичин пийин дужуе
ош салык бужуе

67 харлааш, инженер болган

Киев университетинин механика-математика факультетин дөзүп, инженерин дипломун аларда 16 харлаар Александр Дворак деп шылчыл оол дугайында бо чылдык № 39 «Неделяга» парлаан кыска мөдээни «Шын» солунунуң бо чылдык октябрь 7-де үнгөн номеринге чара парлаан. Ол ховар болушунуңуңу сонуургал, болгар журналист В. Иванов бо чылгы № 43 «Неделяга» парлаан кыска мөдээзинге мында деп бизжиң:

«78 харлыг инженер Иван Яковлев Коңдратенко дугайын бижип көрей. София ховрайын машина электротехника институтун ол 67 харлыында дооксан. Ук институтуң «Техниктиг асангаар» солуну оол дугайын 1960 чылда мынчавар бизжиң:

Ол 6/ харлыында студент болуп, кы-
зын бөзүн өрөөдөлгө шаштып бо-
доп чыгыш буюрдегип көргүсүнө, бо-
дун көлүр үзүн, хып дээн чалыы анык-ы-
ышкыш, кайгамчык өөрүшкүлүг, чы-
кылы кылдыр бодал чооруу.

Чүгүрүк карантарлыг, шимченгир,
реш, бедн дурт-сынын ол кимини
геш, ошу назылап-кыраан дээр берге.
биле чугааланып оргаш, күзөл-соруу
түгүдүн, инкинер тускый мергеил
хандыкшылдыын, аныяксыын кими м-
даар. 1968 чылда ол пенсияне үзө-
инженер мергеилин нагайын, чаар
чы, чогадыкчы саналдарны кирип
дээр.

Барымы-Хөмчүк рат
Эргэ-Бардык нөдөз рат
чаагыжыдыта талаа
притиширге үндө
суурда ортукам шк
коллективни Кытайры
ааптез Уагу револуц
нык байырталын күш
чы бөлөстүгү уткур о
чы мурунаа салып а
Өөрөңкүндерин баст
даа талаа-биле баст
ла районун аскы о
школазынын аркы
дугаар черде санит
Мында 689 оорепчи
ажыг башкы ооредип,
зынч кыла

[illegible]

САЛЫШЫШКЫ

М. ХУНН
(СЭТА-ным ки
Москва хоорай.

ОТ

19.00—Телемед
дагга. «Бичин-Ду

ЕВ.
р.).
данын туннели коруу
публикацияны бирги чер
ойнаар эргени алыр 4
рачы чулга кичин и
нер апар.
Д. САМ.
ЕЛЕВИДЕНИ
ОЯБРЬ 2-ДЕ
КЫЗЫЛДАН
чкер (тыда дылга). 19.20—
чкү». Телания 20.20—«К

р. рес-
базы
имды-
ретти-

АК.

2

РУГ-
БТУ-

ЭРГИНИН АРТЫЫШКЫННАРЫНГА УДУР ДЕМИСЕЖИР

«Бүш-ажилын саймал-чүрүмү үзөр, алыскы-чыскы, азыралсыздар, мангасталдар, оорлар, хээлихчиг, аргачык чоруктар-биле дөмөсчөк хөй-нигиини күжү шийтирил-биле угандыр тургүзэр хөрө. Нийжирини медегериле болгаш аажы-чанын эргини бүтү артышчынылары-биле дөмөсчүл үргүлүштү эргеш-жөк чүгүтү. Ва хөрөк партия-ны, бистин нийтигдиле бүтү медегерил күштерини докта-мал кытгызын чеген ту-рар» деп СЭКН Топ Комитети-нин Отчет иделкисини тала-зы-биле партияны XXIV съездинин Резолюциянда айттык.

Бистин бургунлар хөгжү-дөлгөй чагай ачыдыралыска эргини артышчынылары уугуш-палыкты чедирип турар. Ара-галар, азыралчык хөйүнү алыскы, чыскы, совет огу-буге төлөк чок чоруктары болгаш ний-чигис нийжир-ини өскө-дээ четтес, чараш аяас аажы-чанын илеретип чагаарын номчулур Ред-кциясыз бижип турар. Ам-чылгы авторларын чагаары-биле таньжык көрөңгөрүн.

Арагалашкын кийжирини мораль талазы-биле булдун-

[illegible]

Аттын совоктуун аяктычын
Тюлюш Хемер-оолду чагаазында
60: «Эйлем-Чем суурда орту
мык сыннын, мөгө шыпыра
анякз арыян барбас, чөбөс
чир-даа чок. Ол төрөсн совок
дуга аяктыкж аякж-даа кыл
дып көрбөс, кыргат каты Ой
дукак иреймиш азыралдык
орту турар. Ол «саадырыны
Койказ-оолду кылыз аякж
лы — арага, Казайы Вара Ой
дукаткын болган аякж-тедуну
анж-Дыжын-даа ол бодавас
Бир катан эмирт аргаалаган
ол катын дорамчылк атган
Бө кижини шак нндыч тур
лиганыч херсн «Бун-ажаж
дын хоотуу» совоктуун уур
тукуларынын кемчөт алаай
турар эдептеп чүбө...»

Хову-ажаж суурда чурттан
турар Василий Бадыймытын
чагаазында мындай оодуруглар
бар:

«...Аяжык кыстар Анна Ку
зен-ол биле Адыж-ччч олар
хушуну чыгыш аргаалаган
Оларым бажынарнын эдеп
ры—туугулар. Казан олар
шалкын алганда демги ийи
херезеж чартык ай дүзүгүн
да суурга аргалал, хой-ни
тийин көрүм-чүрүм каркы
ыш-биле үрөн көр. Суурда
херезеженин човудай бө ди

аныяк ирени амыдыралык чагынды каттап согуурлар керооз. Олар ам ол «зарганы» аялыны уламчылавышпаан.

Суурда хой-ниги органициларды бо дугайында кандигиер зметигин ап, ол аныяк хедере шын оруку айтыр хедерек.

Амгы уеле аныак кижилер сеткин-сагымкан бигчи, амдыралынын кедир уени буттары шиишпирет турар. Илгыз турбузе тургуларынны камын-биле олгизин бие шиишпирдор ужурут бие дээр хонунг кыргышарын тургалдыга алышп орур аныак оксенерин бары хомулдунг, ол дээр аргага таяныа кижилерге «арын» биле бир домей баш бир ууг демеисди негет турар эргийин артышкыны-дыр.

Кижикен аакы-чангынн арым-сиди, тургусту, моральнык мезуннары олу аакы эртер ужурут. Бо дугайин Кызыл хоор чуртту А. Исам бии турар.

— Бистид аравыска малгыстагач амыдыралыг, арга-даржы сумдур, амдыралдын эчсе-сорулгаы чуездэрдин бидге, шаалапалык

ийи-чангыс кижилер ам-дар бар. Шаа ындыз кижилер-биле кижизинчи ажалын чоруура—хой-иниң организацияларынын ажалынын база бир чутуга орунлаштыр буйур—ден Аюу-Аксы ортузак школанын бышыккан Норода Оюн бичке бижкен чагааларга демдегелен.

Хой-иниң курум-турумчулук урвектилерин, ог-будеин каша тур-ларында дэзин чорутууларны, төлөк чок аажы-чангыс кижилерин, аргачыларын чиди-биле шүгүмчүлүк чагааларын эске-аза авторлар редакцияже бижээ.

Төлөк чок кижилерини кижизин алыры-биле канып ажаллары чоруга эки дээрин моор мүрүндө бастип олдууга үгүтүлөн «Ажы-биле чагааланын», «Арн-нүүгө дүүштүр чугаз» деп чүтүлдөр чаамаарыштыр юмчүкчүлүк сапаларына, сүмөсиринге, билдираларына итеректен богай. Бу чугага чаамаарыштыр түнө сайгыллары Тыва АССР-ин прокуроруну кеземче-дектер таалаы-биле ууш дуулапканы А. Оржан «Аргаалар чорук-биле демисежир» деп чүтүгүнө кылаг.

Эгирин, элдин кичине-кызын

биле демиселди чиди-биле чорудар херек. Ыа ышкан калыс Советтерини туткомонары колтоз, советтарынн парткомонары прагалар чоруткалар ууар ажалды доктамак чорлар терек. Эргинин артынын ымынары-биле демиселе профивиле болган комсомол оргоу кизашмалары иденкейлиг каржы, ылангы амыктар ортузунга тыймалар, кижизималар ажалды база юриктин темаларга лекция, беезелерин доктамак чорутка турары чугула. Ыа-биле чергелешти човуну кузлутулуг даыта ышгаларын ышын оргоунасталдыгышларын хуниере солдуу оюкнары, коштертерини болган спортку маргалдааларын чиртирген турарын чели аламыз олардын хуузелелиг. Ыа ажалда улутчу дружиналарди хуу сугары база иденкейлиг-хуу кижилер, ажалдар алаар.

Ычканган хай-ыннинини комруч-турмурун тразу, куруенине ичтук-хоренинги самгытады тютетчелер, хамалдыларын дини-илангыла таччык бербеш болмаш есе-лаа ком-буртуулук херектерини улутди базр нийматиге кижилер-биле демиселге кижик бутууда иденкейлиг чинчиле алаар. Укталар

Батын республикага оуат-
таар, чамдык черлерге за-
чар. Барымн, утланыш-
кыныл заттын дургеи секунд-
да 5—10 метр чезер. Даг-
лыг черлерге доцат боздур-

КИН

НОЛБ

«НАЙЫРАЛ» «Казимир»
18.45, 21.00 шактарда.
«ПИОНЕР» «Оффилер»
18.30, 20.50 шактарда.
«КАА-ХЕМ» «Манаттын»
18.50, 20.45 шактарда.
«ВОСТОК» «Карамазов а-
полар» 16.00, «Алупама» (1
тарда)
«ЭНЕРГИЯ» КУЛЬТУР-
тайлык чаа уккурдарды 1
20.50 шактарда.
КОМПЛЕКСТИНГ ЭКСПЕД-
НЫ: «Симон Боллвар» 18.30
«СОВЕТ ТЫВАНЫ» 10 ч
«Павлак кара-базмынн то

Кемеровшук болган Бар-
тын белегек курстмын-
тарын толукзекчлери-бл-
чыдын ноябрь 2-де эрштин
Радик камгалд министр-
ТЫВА АС

кудала 5—10 метр чедер
Агаарың температураны тиг-
градус болур.

Реклактор В. С. ШАРОВИЧ.

1 0 8

БЕЗ ДЕНЕГІ

10,00; 11,45; 13,30; 15,15; 17,00;
9,00; 10,50; 12,40; 14,30; 16,30;
маан тапшырмада» 15,00; 16,55;
дышкылар» (1 болган 2-ге кы-
лалгаш 2-ге кинолар) 20,00 бакт.
БАЖЫҢЫ: «Салымтык жоор-
», «Шельменко-создат» 18,30;
ЦИЯНЫҢ КУЛЬТУРА БАЖЫҢЫ:
20,20 бактарда.
ЛЫҢ КУЛЬТУРА БАЖЫҢЫ:
18,30; 20,20 бактарда.

улдун медицина институттары-
вериян кууаанер ол институт-
беделажар. Ычактан бо ния
9 шанта республикаын
сузута кыларин чарин тур.
Р-ПЦ КАМЫК КАМАРАЛА
МИНИСТЕРСТВОЗУ,

**РЕДАКЦИЙНЫ
АДРЕС:**

ИЗЫЛ, Шетингийн-авраченко кудун-ууг, багцы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ. Редакторуну 24-65, редакторуну оралкытдыларын болгаш пропаганда кылдизинин 35-24, харысалгалыг секретарын 23-35, партийн амыдырал кылдизинин 37-13, культура кылдизинин 23-54, кезде аждалгын кылдизинин 21-47 уелетпур кылдизинин 22-64, чагаа база совет туругу кылдизинин 41-27, информация кылдизинин 20-60, бухгалтерияны 31-76, корректорларын 27-41. Солуш келбейн барганда 32-75 телефонча долгаар.

Солун неделяда
6 катап үнөр

ТЫВА АССР-ини Министрлер Чөвүлелинин чанында Тыванын ном үндүрер чарипин республика типографиясы (Бызыл, Шетинкин-Кравченко кудумчузу 1.), ТС-00196